

Türkbilig

TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI

2019/37

Ankara < Bahar > 2019

Türk Bilig

TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI

ISSN : 1302-6011

Kuruluş Tarihi: 2000

Kurucusu / Founder

Prof. Dr. Dursun YILDIRIM

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Doç. Dr. Bülent GÜL

YAYIN DANIŞMA KURULU / PUBLICATION BOARD OF OVERSEERS

Prof. Dr. Ferruh AĞCA [TÜRKİYE] • Prof. Dr. Erhan AYDIN [TÜRKİYE] • Prof. Dr. Sema BARUTCU ÖZÖNDER [TÜRKİYE] • Prof. Dr. Ts. BATTULGA [MOĞOLİSTAN] • Dr. Ankbayar DANUU [MOĞOLİSTAN] • Prof. Dr. Tumurtogoo DOMİİ [MOĞOLİSTAN] • Prof. Dr. Nikolay İvanoviç EGOROV [ÇUVAŞİSTAN-RUSYA] • Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLİSUN [TÜRKİYE] • Prof. Dr. G. Gonca GÖKALP ALPASLAN [TÜRKİYE] • Doç. Dr. Faruk GÖKÇE [TÜRKİYE] • Doç. Dr. Bülent GÜL [TÜRKİYE] • Prof. Dr. Şakir İBRAYEV [KAZAKİSTAN] • Prof. Dr. Yuriy Nikolayeviç İSAYEV [ÇUVAŞİSTAN-RUSYA] • Prof. Dr. G. JORİGT [İÇ MOĞOLİSTAN-ÇİN] • Prof. Dr. Alexis MANASTER RAMER [ABD] • Prof. Dr. M. Vefa NALBANT [TÜRKİYE] • Prof. Dr. Marek STACHOWSKI [POLONYA] • Prof. Dr. Dursun YILDIRIM [TÜRKİYE]

YAYIN HAKEM KURULU / BOARD OF REFEREES

Prof. Dr. Mehmet AÇA • Prof. Dr. Ferruh AĞCA • Doç. Dr. Nuray ALAGÖZLÜ • Dr. Öğr. Ü. Fatma ALBAYRAK • Prof. Dr. Mustafa ARGUNŞAH • Prof. Dr. Erhan AYDIN • Prof. Dr. F. Sema BARUTCU-ÖZÖNDER • Doç. Dr. Bülent BAYRAM • Dr. Öğr. Ü. Mikail CENGİZ • Prof. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ • Prof. Dr. Özkul ÇOBANOĞLU • Dr. Ankbayar DANUU • Prof. Dr. Nurettin DEMİR • Doç. Dr. Sema ASLAN DEMİR • Prof. Dr. Şener DEMİREL • Doç. Dr. Kemalettin DENİZ • Prof. Dr. Abide DOĞAN • Doç. Dr. Oğuzhan DURMUŞ • Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ • Doç. Dr. Tuba İnsunı Isen DURMUŞ • Dr. Öğr. Ü. Mutlu ER • Prof. Dr. Ahmet Bican ERCİLİSUN • Prof. Dr. Bilge ERCİLİSUN • Doç. Dr. Ruhi ERSOY • Dr. Öğr. Ü. Genç Osman GEÇER • Prof. Dr. G. Gonca GÖKALP ALPASLAN • Doç. Dr. Faruk GÖKÇE • Prof. Dr. İsmail GÖRKEM • Doç. Dr. Bülent GÜL • Prof. Dr. Tufan GÜNDÜZ • Dr. Öğr. Ü. Sinan GÜZEL • Doç. Dr. Erkan HIRIK • Dr. Öğr. Ü. Seçil HIRIK • Dr. Öğr. Ü. Ali İLGIN • Prof. Dr. Ekrem KALAN • Doç. Dr. Adnan R. KARABEYOĞLU • Dr. Öğr. Ü. M. Yasin KAYA • Dr. Serkan KEÇEÇİ • Dr. Öğr. Ü. Filiz KILIÇ • Prof. Dr. Ayşe KIRAN • Prof. Dr. Yunus KOÇ • Dr. Öğr. Ü. Vildan KOÇOĞLU GÜNDOĞDU • Prof. Dr. Abdullh KÖK • Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR • Dr. Öğr. Ü. Murat KÜÇÜK • Prof. Dr. Cafer MUM • Prof. Dr. M. Vefa NALBANT • Dr. Öğr. Ü. Serdar ODACI • Prof. Dr. Fatma ÖZKAN • Prof. Dr. İsa ÖZKAN • Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN • Dr. Öğr. Ü. Yılmaz ÖZKAYA • Prof. Dr. Özgü ÖZTEKİN • Prof. Dr. Musa Yaşar SAĞLAM • Doç. Dr. Fatih SAKALLI • Dr. Öğr. Ü. İsa SARI • Prof. Dr. Ahmet TAŞAĞIL • Prof. Dr. Mete TAŞLIOVA • Prof. Dr. Nezir TEMUR • Prof. Dr. İsenbike TOĞAN • Prof. Dr. Turgut TOK • Prof. Dr. Lokman TURAN • Doç. Dr. Kadriye TÜRKAN • Prof. Dr. Fikret TÜRKMEN • Prof. Dr. Alemdar YALÇIN • Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN • Prof. Dr. Dursun YILDIRIM • Prof. Dr. Emine YILMAZ

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Baş Editör / General Editor

Prof. Dr. Dursun YILDIRIM

Editör / Editor

Prof. Dr. Ferruh AĞCA

İngilizce Editörü

Dr. Ozan Deniz YALÇINKAYA

YAYIN KURULU ÜYELERİ / MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Ferruh AĞCA [Eskişehir Osmangazi Üniversitesi] • Doç. Dr. Nuray ALAGÖZLÜ [Hacettepe Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Abdulkadir ATICI [Kırklareli Üniversitesi] • Doç. Dr. Bülent BAYRAM [Kırklareli Üniversitesi] • Doç. Dr. Necdet Yaşar BAYATLI [İRAK] • Dr. Öğr. Ü. Mikail CENGİZ [Hacettepe Üniversitesi] • Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ [Nevşehir Üniversitesi] • Prof. Dr. Zayabaatar DALAI [MOĞOLİSTAN] • Dr. Ankbayar DANUU [MOĞOLİSTAN] • Prof. Dr. Nikolay Ivanoviç EGOROV [ÇUVAŞİSTAN-RUSYA] • Dr. Serdar ERKAN [Hacettepe Üniversitesi] • Doç. Dr. Oğuzhan DURMUŞ [Trakya Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Genç Osman GEÇER [Niğde Üniversitesi] • Doç. Dr. Faruk GÖKÇE [Dicle Üniversitesi] • Araş. Gör. Hasan GÜZEL [Hacettepe Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Sinan GÜZEL [Katip Çelebi Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Ali İLGIN [İstanbul Üniversitesi] • Dr. Ayşe KILIÇ CENGİZ [ALMANYA] • Prof. Dr. Alexis MANASTER RAMER [ABD] • Prof. Dr. M. Vefa NALBANT [Pamukkale Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Serdar ODACI [Hacettepe Üniversitesi] • Prof. Dr. Alfina SİBGATULLİNA [Rusya Bilimler Akademisi, RUSYA] • Dr. Öğr. Ü. İsa SARI [Hitit Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Esra B. SAVCI [İstanbul Üniversitesi] • Uzm. Uğur ŞAHİN [Hacettepe Üniversitesi] • Prof. Dr. Mete TAŞLIOVA [Yıldırım Beyazıt Üniversitesi] • Doç. Dr. Kadriye TÜRKAN [Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi] • Dr. Öğr. Ü. Haydar YALÇIN [Katip Çelebi Üniversitesi]

Kapak Tasarım: Mehmet FİDANCI

İç Tasarım: Bülent GÜL

Web Tasarım: İsa SARI

*

Yayının Türü

Türk Bilig, hakemli, uluslar arası, süreli (altı aylık) yayındır.

Türk Bilig, Uluslar Arası Türkoloji Dergisidir.

**

Taranan İndeksler / İndekses

Türk Bilig, MLA (Modern Language Association) International Bibliography, EBSCO PUBLISHING, European Reference Index for the Humanities (ERIH), Ulrich's Periodicals Directory ve ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı (SBVT) tarafından taranmaktadır.

Türk Bilig'de yayımlanan makaleler yayıncının yazılı izni olmadan tamamı veya bir kısmı herhangi bir yolla çoğaltılamaz. Yazıların fikri sorumluluğu ve imla tercihi yazarlarına aittir. Başka kaynaklardan alınmış tablo, resim ve benzeri yerlerin yazılarıyla kullanımı sorumluluğu yazara aittir.

İLETİŞİM ADRESİ / INFORMATION ADDRESS

Doç. Dr. Bülent GÜL

Hacettepe Üniversitesi

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü 06800 Beytepe/Ankara TÜRKİYE

web sayfası: <http://www.turkbilig.com>

e-posta: turkbiligdersisi@gmail.com

Türk Bilig, 2019/37, Ertilişim Basınevinde (Sor.Müd. Yusuf AVAN; Kazım Karabekir Cad. 85/70 Altındağ /ANKARA Tel: 3843136) basılmıştır.

Ankara <Bahar> 2019

Türkbilig'ten Merhaba,

Türkbilig, ilk adımını attığı 2000 yılından bugüne, zaman zaman karşılaştığımız sıkıntılara rağmen bugüne kadar bilim kriterlerinden ayrılmadan, yayın hayatına devam etmektedir.

Değerli okuyucular, bu sayıda birçok araştırmacının yeni inceleme yazıları yer almaktadır. İlgiyle okuyacağınıza ve faydalanacağınıza inandığımız makaleleri sizlere sunmak bizim için büyük bir mutluluktur.

Dergimizin bu sayısından itibaren editörümüz Bülent Gül, sağlık sorunlarından dolayı editörlük görevini değerli bilimadamı Prof. Dr. Ferruh Ağca'ya devretmiştir. Yeni editörümüzle birlikte Türkbilig'in daha da iyi yerlere geleceğine inancımız tamdır. Ayrıca yıllarca birlikte çalıştığımız İngilizce editörümüz Prof. Dr. Nuray Alagözlü'ye de bir teşekkür borcumuz bulunmaktadır. Her iki hocamızın dergimize olan katkıları devam edecektir.

Dergimize araştırmacılar büyük ilgi göstermektedir. Makale havuzumuzda yayın sırası bekleyen makaleler bulunmaktadır. Biz, makaleleri hiç bekletmeden okuyucuya kavuşturmak istiyoruz, ancak, imkânlarımız bizi her sayıda belli miktarda makale yayımlamaya zorlamaktadır. Bu nedenle yayın sırası bekleyen araştırmacılarımıza da gösterdikleri sabır için teşekkür ediyoruz.

Hoşça kalınız.

Dursun YILDIRIM
Genel Yayın Editörü

Türkbilig Yayın İlkeleri

- *Türkbilig*, yılda iki kez yayınlanır.
- *Türkbilig*, hakemli bir yayındır. *Türkbilig*'de yayınlanmak üzere gönderilen özgün makaleler, YAZI KURULU tarafından incelendikten sonra konunun uzmanı üç hakem tarafından değerlendirilir ve üç hakemin en az ikisinden olumlu rapor gelmesi halinde yayınlanır.
- *Türkbilig*'e gönderilen yazılar daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış olmalıdır. Derginin yayın dili Türkçe'dir. Yayın ilkelerine uygun olmak koşuluyla yabancı bilim adamlarının yazıları, İngilizce, Almanca, Fransızca veya Rusça yazılmış olabilir. Ancak Türkçe-İngilizce başlık, özet ve anahtar sözcükler yazıya eklenmelidir. Yabancı dilde yazılmış yazılara derginin hacmine göre % 30 civarında yer verilir.
- Yazılar, turkbiligdersisi@gmail.com e-posta adresine gönderilmelidir.
- Makalenin yazarı, adını, soyadını, görev yaptığı kurumu ve akademik unvanını tam ve açık olarak belirtmeli, kendisiyle doğrudan iletişim kurulabilecek açık adres, telefon numarası ve elektronik posta adresini vermemelidir.
- Yazıların başında kısa birer Türkçe ve İngilizce özet (en çok 100 sözcük) ile Türkçe ve İngilizce anahtar sözcükler (en çok 10 sözcük) bulunmalıdır (İtali olarak ve Times 9 punto ile yazılmalıdır).
- Yazılar, Times 10 puntuyla ve 1,5 satır aralığıyla yazılmalıdır. Paragraf başlarında tab tuşu, paragraf aralarında enter tuşu kullanılmamalıdır.
- Metin içinde göndermeler ad ve tarih ve/veya sayfa olarak parantez içinde belirtilmelidir. Örnek: (Tanpınar 1985) veya (Tanpınar 1985: 316). Üç satırdan az alıntılar satır arasında ve tırnak içinde, üç satırdan uzun alıntılar ise satırın sağından ve solundan birer santimetre içeride, blok halinde, 9 puntuyla, tek satır aralığıyla verilmelidir.
- Dipnotlar sayfa altında, numaralandırılarak verilmeli ve sadece açıklamalar için kullanılmalıdır.
- Makalenin sonunda yer alacak kaynakçada kitaplar (*koyu ve italik*) ve makaleler (dergi adı *koyu*, cilt Romen rakamıyla, sayı üst üste iki nokta, sayfa numaraları) alfabetik sırayla ve şu düzenle verilmelidir:
ELÇİN, Şükrü, (1998), "Yeşil Abdal'ın Bir Şiiri", *Folkloristik: Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*, (Ed. M. Özarslan-Ö.Çobanoğlu), Ankara: Feryal Matbaacılık, 216-231.
STOELTJE, J. Beverly, (1983), "Festival in America", *Handbook of American Folklore*, (ed R. M. Dorson.), Bloomington: Indiana University Press, 239-246.
TANPINAR, Ahmet Hamdi, (1985), *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Çağlayan Basımevi.
ÜLKEN, Hilmi Ziya, (1952), "Millî Destan ve Folklor", *Türk Folklor Araştırmaları*, II, 33: 513-514.
WELLEK, R. ve A. WARREN, (1982), *Yazın Kuramı*, (Çeviren: Y. Salman ve S. Karantay), İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
WOOLF, Virginia, (1986), "Kitap Nasıl Okunmalı?", (Çeviren: Kemal Atakay), *Adam Sanat*, 4: 5-14.
- Bir yazarın birden fazla yayını kaynak gösterildiği takdirde yayınlar tarih sırasıyla, aynı yazarın aynı yıldaki yayınları ise (1985a), (1985b) şeklinde harf sırasıyla verilmelidir.
- Tezlerin hangi üniversitede yapıldığı ve hangi akademik dereceye (yüksek lisans/doktora...) yönelik olduğu belirtilmelidir.
- Yukarıda belirlenen yazım koşullarına uygun olmayan yazılar değerlendirmeye kesinlikle alınmayacaktır.

Submission Guidelines for *Türkbilig*

- *Türkbilig* is published twice a year.
- *Türkbilig* is a refereed publication. After original manuscripts are examined by Executive Board, they are peer-reviewed by three referees. They are published if two of three referees send affirmative report. The authors bear the full responsibility for their articles.
- Manuscripts must be originally sent to the board, and no other places for publication or evaluation. The publication language of the issue is Turkish. In condition suited to submission guidelines of *Türkbilig*, foreign authors' manuscripts, which can be in English, German, French or Russian, are published in proportion 30% of issue. The manuscripts must have title, abstract and also keywords both Turkish-English.
- Manuscripts must be sent this e-mail address: turkbiligdersisi@gmail.com.
- The authors' names, last names and academic positions should be written. In addition, the full postal address, fax, telephone numbers and e-mail addresses of the author(s) who will check proofs and receive correspondence and offprint should also be included.
- Summaries must be in Turkish and English, should not exceed 100 words and key words may not exceed 5 (5 words for Turkish; 5 words for English) words at the beginning of the manuscripts. Latin words must be in Times 9 point and italic.
- Manuscripts must be written in Mac Word 5,1 or Ms Word Windows 95 or further versions (Pc compatible) with Times 10 point with 1,5 line spaced. Tab and enter key **must not be used** for paragraphs.
- Texts must follow in-text footnote system. In parenthesis in the text, author's name, date of publication, and page number is given. If a source is cited many times, parentheses are given instead of "ibid, idem, op. cit. etc." For example, (Tanpınar 1985) veya (Tanpınar 1985: 316). Quoted passages under three lines must given by quotation mark. If quoted passage is over three lines, they must be given 1 cm margins from left and right side of line as block with 9 point and odd line spaced.
- Additional information must be given on the same page as footnotes enumerated 1, 2, 3. Citations in them must follow the above guidelines.
- References must include only the cited sources and be given in alphabetical order. Books names must be written **bold** and *italic*. Articles must be written (name of journal is **bold**, volume in Roman number, issue number, colon and page numbers) as below:

ELÇİN, Şükri, (1998), "Yeşil Abdal'ın Bir Şiiri", *Folkloristik: Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*, (Ed. M. Özarslan-Ö.Çobanoğlu), Ankara: Feryal Matbaacılık, 216-231.

STOELTJE, J. Beverly, (1983), "Festival in America", *Handbook of American Folklore*, (ed R. M. Dorson), Bloomington: Indiana University Press, 239-246.

TANPINAR, Ahmet Hamdi, (1985), *XIX. Asır Türk Edebiyatı Taribi*, İstanbul: Çağlayan Basımevi.

ÜLKEN, Hilmi Ziya, (1952), "Milli Destan ve Folklor", *Türk Folklor Araştırmaları*, II, 33: 513-514.

WELLEK, R. ve A. WARREN, (1982), *Yazın Kuramı*, (Çeviren: Y. Salman ve S. Karantay), İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

WOOLF, Virginia, (1986), "Kitap Nasıl Okunmalı?", (Çeviren: Kemal Atakay), *Adam Sanat*, 4: 5-14.
- If more than one source of the same author is cited, they must be put in a chronological order from the oldest to the newest. Sources of the same years must be given letters "1985a, 1985b"
- The university and the academic degree (MA. or PH.) of academic thesis must be given.
- Manuscripts **not prepared** based on the directions above **will not be taken into consideration** for publication in *Türkbilig*.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Türkbilig'ten Merhaba / iii

Yazılar / Articles

Erhan AYDIN

On The Name and Titles of Tonyuquq

Tonyukuk'un Adı ve Unvanları Üzerine
1-10

Kenan AZILI

Eski Türklerde Mektup/Mektuplaşma Kavram Alanına Ait
“Bitig”ler Üzerine Bazı Düşünceler

Some Thoughts on “Bitig”s Relative to Concept of Letter/Corresponding in Old Turkes
11-20

Hüseyin YILDIZ

Eski Uygurcada Bellek Fiilleri

Memory Verbs in Old Uighur
21-34

Maral TÖRE

Yazının Gizlediği Türkmençe Özellikler I:
Türkmencede Dudak Uyumu

The phonetic features of Turkmen hidden by the script I: Labial Harmony in Turkmen
35-42

Feyza TOKAT

XVI. Yüzyıla Ait Bir Metindeki Sıra Dışı İmla Özellikleri ve Bazı Okuma Tereddütleri

Extraordinary Orthography Characteristics and Some Reading Hesitations of 16th Century Manuscript
43-52

Mehmet Vefa NALBANT

Global Etimolojiler Bakımından Türkçede Bir “1” ve İki “2” Sayı Adları ve Parmak Sözcüğü:
“Biri İki, İkiyi Bir Etmek ve Bir Yerde Toplamak”

*Turkish Number Names One “1” and Two “2” in Regard to Global Ethnologies and The Word Finger:
Making One to Two, Making Two to One and Add In One Place*
53-60

Erkan SALAN

Eski Anadolu Türkçesinde {-AllıdAn (> -AldAn)} ve {-AllıdAn berü (> -AldAn berü)}

Formation of {-AllıdAn (> -AldAn)} and {-AllıdAn berü (> -AldAn berü)} Gerund Suffixes in Old Anatolian Turkish
61-70

Şermin KALAFAT

“Treasury” of a French Turcologist:

Jean Deny’s Unpublished Turkish Dictionary

Bir Fransız Türkoloğun Dil Hazinesi: Jean Deny'nin Yayımlanmamış Türkçe Sözlüğü
71-89

Duygu Özge GÜRKAN

An Analysis About The Discourse Roles of The Adverbialisers in Turkish

Türkçe Belirteçleştiricilerin Söylem Rollerini Üzerine Bir İnceleme
91-97

Vildan KOÇOĞLU GÜNDOĞDU

Tuvacada Sıfat ve Zarfların Pekiştirilmesinde

Yeni Bir Tasnif ve Renk Adlarının Pekiştirmede Kullanılması

*A New Classification on the Intensification of the Meaning of Adjectives and Adverbs in Tuvan and Using Color
Names in Reinforcement*
99-112

Emre ÇETİNKAYA
Çağdaş Uygurcada Olasılık İşaretleyicileri
Possibility Markers in Modern Uyghur
113-122

Gürkan GÜMÜŞATAM
[ve ~ ile] Biçimbirimlerinin Eş Değerlikleri Üzerine
[ve ~ ile] Equivalents of the Morphemes
123-137

Ergin JABLE - Cevdet ŞANLI
Kosova'da Priştine Şehrinin İlköğretim Okullarında Türkçe Eğitim
Turkish Education in Primary Schools of Pristina City in Kosovo
139-166

Özge ÖZTEKİN
Tarih Manzumeleri Üzerinden II. Mahmut Devrine Bakış
Reading Historical Events of Mahmut II Period Through Poetry
167-190

Oğuz ÖCAL
Aylak Adam Romanında Nihilizmin Tezahürü
Appearance of Nihilism in Novel of Aylak Adam
191-202

Tanıtm / Reviews

Bilen YILMAZ
Michal Biran, *Cengiz Han*, Çev. Ahmet Fethi Yıldırım,
Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul 2019, 250 s. ISBN: 987-605-7947-40-6
203-208

Özhan KAPICI
Natalia Chernichenkina, *Rusya'da Türk Tarihi İle İlgili Yayınlanan Eserler (1917-2000) Kaynakça'sı*,
İstanbul: Gündoğan Yayınları, 2017, 448 s.
209-214

Selin BAYRAK
Aydın, Erhan (2019). *Sibirya'da Türk İzleri-Yenisey Yazıtları*,
İstanbul: Kronik Yayınları. ISBN: 978-975-2430-96-9.
215-218

Pınar ÇELİK ÖNAL
Evlîyâ Çelebi'nin *Seyahatnâmesi* İçin Önemli Bir Başvuru Kitabı: *Seyyahın Kitabı*
219-222